

CZYM JEST SEPSA?

Sepsa, inaczej zwana posocznicą to uogólniony zespół objawów organizmu na jego zakażenie przez patogeny. Wywołują ją przede wszystkim bakterie, jak również inne drobnoustroje: wirusy czy grzyby, które krążą w krwiobiegu. Sepsa może wystąpić praktycznie u każdej osoby, niezależnie od tego, jaki jest jej stan zdrowia. Charakteryzuje się bardzo gwałtownym przebiegiem, przez co jej śmiertelność ocenia się aż na 30-50% przypadków. Z tego względu niezwykle ważne jest jej szybkie rozpoznanie i wdrożenie odpowiedniego leczenia.

ETIOLOGIA SEPSY

Sepsa to zakażenie krwi, które występuje w efekcie na nieprawidłową odpowiedź układu odpornościowego organizmu na infekcję. Patogeny odpowiedzialne za jej wywołanie namnażają się w sposób bardzo szybki, przez co jej przebieg ma gwałtowny charakter. W przebiegu sepsy, mechanizmy obronne organizmu nie zwalczają obcych patogenów, tylko "atakują" własne komórki i tkanki, prowadząc do ich śmierci i dysfunkcji kolejnych narządów. Najgroźniejszym stanem sepsy jest wstrząs septyczny. Następuje on wtedy, gdy organizm nie jest już w stanie dostarczyć za pomocą układu sercowo-naczyniowego odpowiedniej ilości tlenu i składników odżywczych do poszczególnych narządów. Wówczas stanowi on zagrożenie dla życia, gdyż może prowadzić do rozwoju niewydolności wielu ważnych narządów, w tym serca, nerek czy wątroby.

Sepsa może być nabyta zarówno w środowisku szpitalnym, jak i pozaszpitalnym. W tym drugim przypadku dotyczy ona głównie dzieci i młodzież, u których nie występują żadne czynniki ryzyka, jak np. choroby przewlekłe. W ich przypadku za rozwój posocznicy są odpowiedzialne przede wszystkim takie patogeny jak:

- meningokoki (*Neisseria meningitidis*);
- pneumokoki (*Streptococcus pneumoniae*);
- paciorkowce ropne (*Streptococcus*

pyogenes);

- pałeczki hemofilne (*Haemophilus influenzae*);

Infekcja powyższymi bakteriami następuje najczęściej drogą kropelkową, np. w wyniku dzielenia się przez dzieci jedzeniem, picią z tej samej butelki, czy po prostu poprzez przebywanie w dużych skupiskach ludzi. Powyższe patogeny wywołują najczęściej niegroźne na pierwszy rzut oka zapalenia gardła. Mogą one, również odpowiadać za rozwój zapalenia opon mózgowych. Każde z tych infekcji może prowadzić do sepsy.

W przypadku zakażeń szpitalnych najbardziej narażeni na zakażenie są osoby będące po zabiegach operacyjnych przebywający na oddziałach intensywnej opieki medycznej, zacewnikowani, poddawani wentylacji mechanicznej oraz cierpiący z powodu chorób przewlekłych, np. cukrzycy, nowotworów. Wszystkie te czynniki znacznie obniżają odporność pacjenta, co prowadzi do znacznie łatwiejszego wniknięcia do jego organizmu patogenów obecnych w środowisku szpitalnym. Najczęstszymi bakteriami odpowiedzialnymi za rozwój sepsy w szpitalach są pałeczka ropy błękitnej (*Pseudomonas aeruginosa*) i gronkowce (*Staphylococcus*). Według danych, sepsa w Polsce rozwija się u aż 30% pacjentów hospitalizowanych na oddziałach intensywnej opieki medycznej.

OBJAWY SEPSY

Początkowo objawy sepsy są nieswoiste, dlatego jej rozpoznanie jest niezwykle trudne. W początkowym okresie zakażenia najczęściej pojawia się:

- gorączka (powyżej 38°C) lub znaczne obniżenie temperatury ciała (poniżej 36°C);
- przyspieszenie rytmu serca do ponad 100 uderzeń na minutę, odczuwalne przez pacjenta jako silne kołatanie;
- przyspieszony rytm oddychania (do nawet powyżej 30 oddechów na minutę);
- obrzęki, wysypka, wybroczyny (będące efektem rozregulowania układu krzepnięcia krwi);
- uczucie zimna i dreszcze;
- znaczne pogorszenie samopoczucia, a nawet utrata świadomości.

Nasilenie powyższych objawów następuje bardzo szybko. Już w ciągu kilku godzin od pierwszych symptomów, u pacjenta może pojawić się wstrząs septyczny, w trakcie którego następuje znaczny spadek ciśnienia tętniczego krwi, co stanowi poważne zagrożenie dla jego życia.

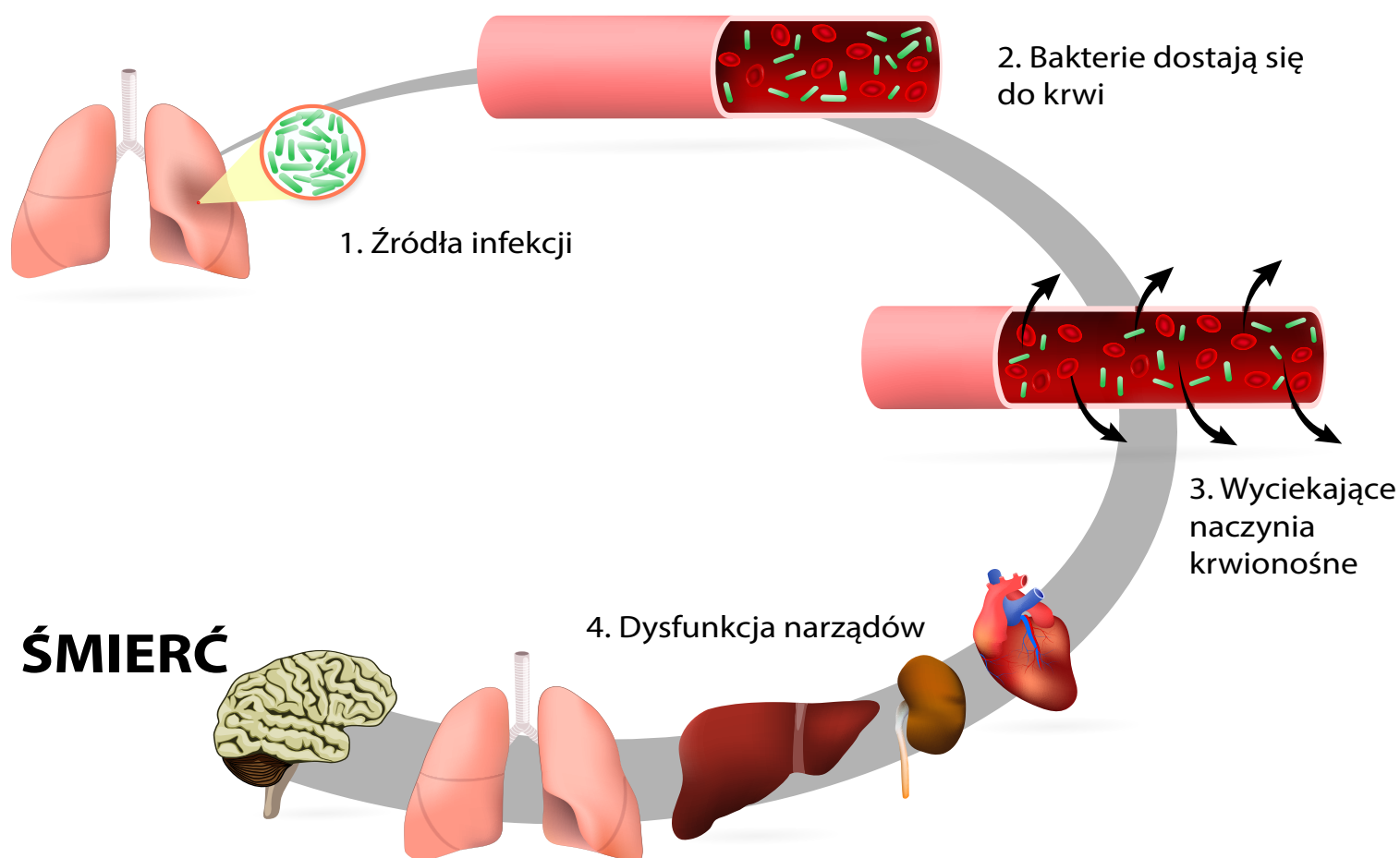
W przypadku podejrzenia rozwoju sepsy, konieczne jest wykonanie badań próbki krwi pacjenta. Na uogólnione zakażenie krwi wówczas wskazywać będą, m.in.:

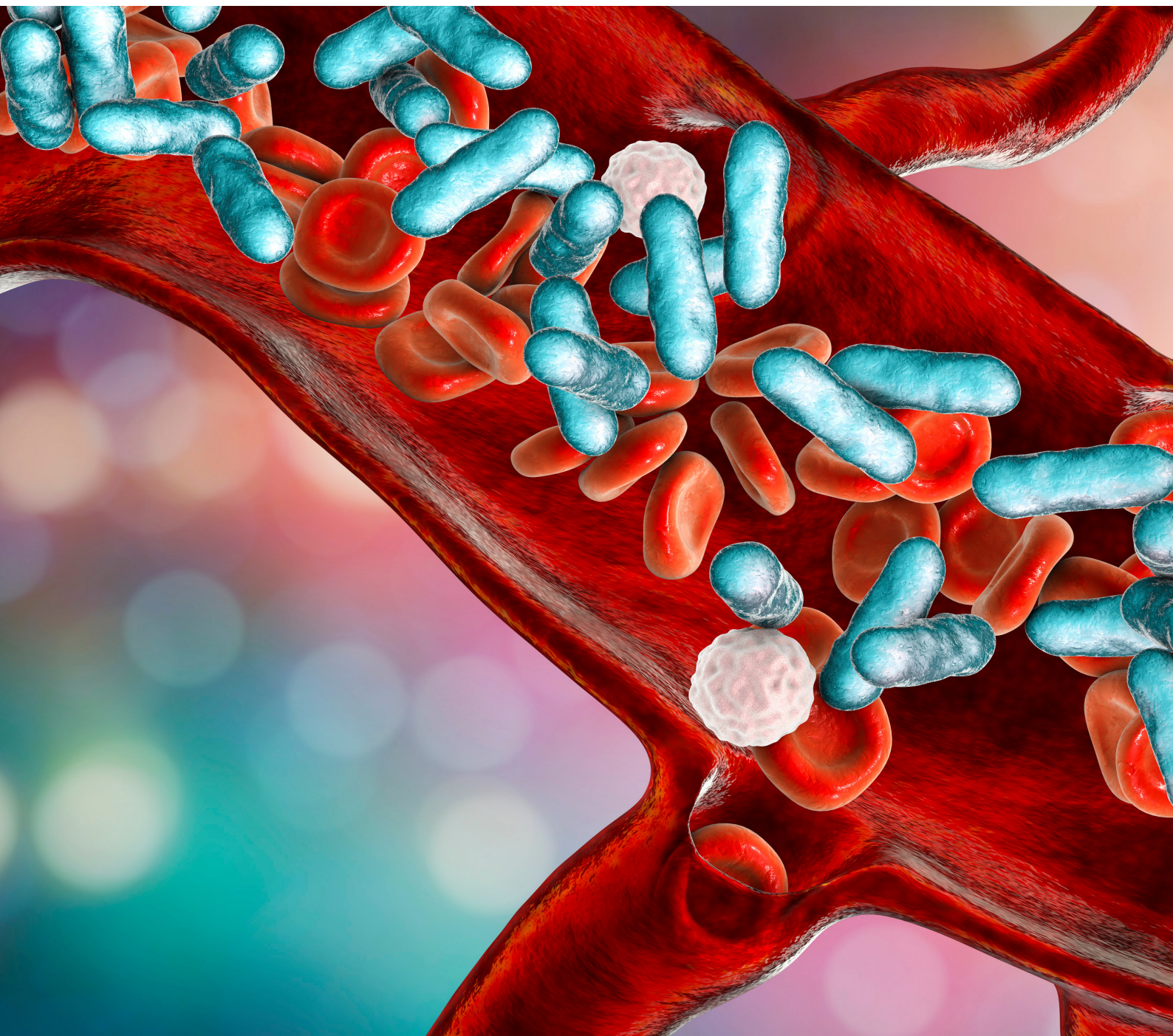
- znaczny wzrost białka C-reaktywnego;
- znaczny wzrost ilości leukocytów bądź wręcz przeciwnie dramatyczny ich spadek;
- nasilenie liczby cytokin pro- >>

Początkowo objawy sepsy są nieswoiste, dlatego jej rozpoznanie jest niezwykle trudne. W początkowym okresie zakażenia najczęściej pojawia się:

- gorączka (powyżej 38°C) lub znaczne obniżenie temperatury ciała (poniżej 36°C);
- przyspieszenie rytmu serca do ponad 100 uderzeń na minutę, odczuwalne przez pacjenta jako silne kołatanie;
- przyspieszony rytm oddychania (do nawet powyżej 30 oddechów na minutę);
- obrzęki, wysypka, wybroczyny (będące efektem rozregulowania układu krzepnięcia krwi);
- uczucie zimna i dreszcze; znaczne pogorszenie samopoczucia, a nawet utrata świadomości.

Sepsa

- zapalnych;
- wzrost stężenia prokalcytoniny.

LECZENIE SEPSY

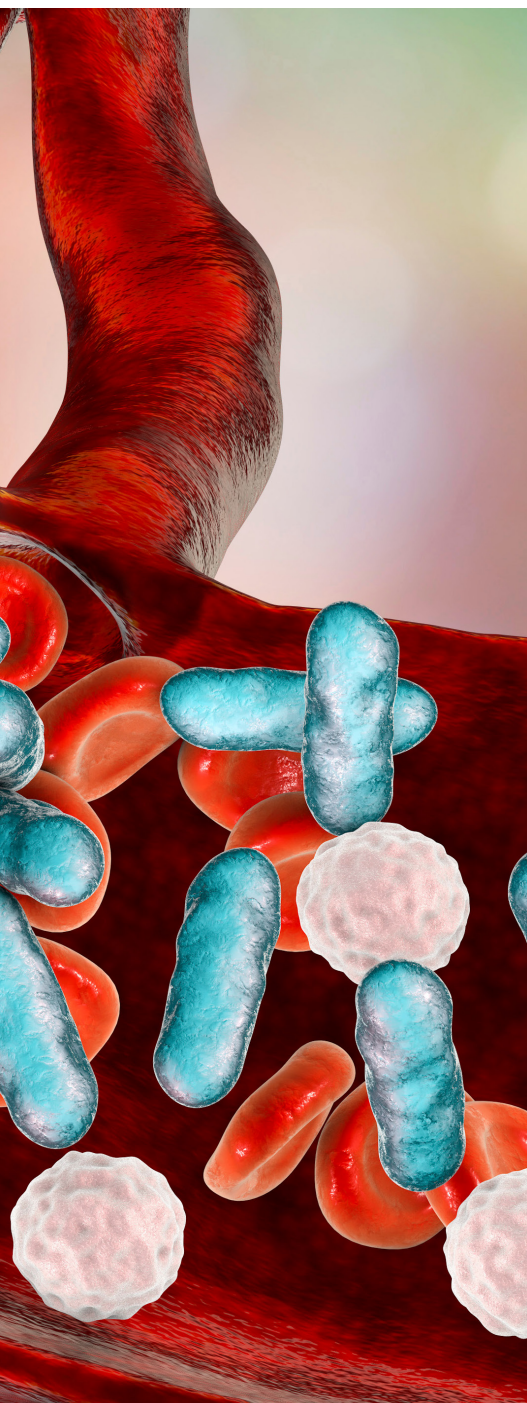
Jeśli u pacjenta zostaną zauważone pierwsze niepokojące objawy mogące wskazywać na wystąpienie sepsy, należy niezwłocznie skontaktować się z lekarzem. Jest to bardzo ważne, ponieważ istotne dla rokowania pacjenta jest podanie możliwie jak najszybciej antybiotyków. Początkowym wyborem są

antybiotyki o jak najszerszym spektrum działania. Dopiero po wykonaniu antibiogramu, podaje się leki przeciwbakteryjne skierowane przeciwko konkretnym patogenom.

W leczeniu sepsy ważny jest także podaż dużych ilości płynów drogą pozajelitową. Równie istotne jest podtrzymanie najważniejszych czynności życiowych poprzez włączenie terapii niewydolności oddechowej i zaburzeń funkcjonowania układu krążenia. W przypadku stwierdzenia niewydolności nerek konieczne

może okazać się wykonanie dializy. Sukces terapeutyczny w przypadku sepsy jest także uzależniony od możliwości usunięcia ognisk zakażenia. Jeśli są to ropnie, to należy je opróżnić, oczyścić ranę i założyć dren.

Sepsa, mimo że charakteryzuje się bardzo wysokim odsetkiem zgonów, jest chorobą możliwą w pełni do wyleczenia. Po jej przebyciu pojawiają się, jednak dość często powikłania, np. w postaci zmian martwiczych na obwodowych częściach

by wywoływać sepsę. Najlepszą metodą zabezpieczenia przed rozwojem sepsy są szczepienia ochronne przeciwko patogenom, które mogą być odpowiedzialne za jej rozwój. Z tego względu warto zaszczepić się przeciwko:

- meningokokom;
- pneumokokom;
- pałeczce hemofilnej typu B.

Jedynie szczepienie przeciwko temu ostatniemu patogenowi należy do szczepień obowiązkowych. Pozostałe szczepienia są dobrowolne.

Oprócz poddania się szczepieniom

ochronnym, do podstawowych zasad profilaktyki zapobiegających wystąpieniu sepsy należy zaliczyć stosowanie się do zasad higieny:

- częste mycie rąk;
- niedzielenie się jedzeniem i pić z innymi;
- dokładne mycie naczyń i sztućców;
- skuteczne leczenie występujących zakażeń, w tym m.in. tych w obrębie jamy ustnej.

MACIEJ BIRECKI

Pracownik Apteki

REKLAMA

Preparaty na żylaki do stosowania miejscowego*

*PEX, Omnibus MAT/02/2023

NAZWA PRODUKTU LECZNICZEGO: Lioton 1000, 8,5 mg (1000 IU)/g, żel **SKŁAD JAKOŚCIOWY I ILOŚCIOWY:** 1 g żelu zawiera 8,5 mg (1000 IU) heparyny sodowej (*Heparinum natriicum*). Substancje pomocnicze o znanym działaniu: metylu 4-hydroksybenzoesan (0,12 g w 100 g produktu) i propylu 4-hydroksybenzoesan (0,3 g w 100 g produktu leczniczego) jako substancje konserwujące. Aromaty: aromat pomarańczowy i olejek lawendowy zawierają cytral, cytronellol, kumarynę, d-limonen, farnesol, geraniol i linalol. 1 g żelu zawiera 233 mg etanolu. **POSTAĆ FARMACEUTYCZNA:** Żel **WSKAZANIA DO STOSOWANIA:** Leczenie wspomagające w: chorobach żył powierzchownych takich, jak: zapalenia żył, zakrzepowym zapaleniu żył, żylakach kończyn dolnych; krwiakach podskórnych, stłuczeniach, obrzękach. **PRZECIWWSKAZANIA:** Produktu leczniczego Lioton 1000 nie należy stosować w przypadku znanej nadwrażliwości na heparynę lub którąkolwiek z substancji pomocniczych produktu leczniczego. Ze względu na obecność parahydroksybenzoesanu metylu i parahydroksybenzoesanu propylu jako substancji pomocniczych, nie należy stosować produktu leczniczego u osób z alergią na parabeny. **PODMIOT ODPOWIEDZIALNY POSIADAJĄCY POZWOLENIE NA DOPUSZCZENIE DO OBROTU:** A. MENARINI Industrie Farmaceutiche Riunite s.r.l., 3 Via Sette Santi, 50131 Florencia, Włochy **Aktualizacja 04.2022**

INFORMACJA NAUKOWA: BERLIN-CHEMIE/MENARINI POLSKA Sp. z o.o. ul. Słomińskiego 4, 00-204 Warszawa, tel. 22 566 21 00

**BERLIN-CHEMIE
MENARINI**

ciała, np. na palcach. W przypadku infekcji, w czasie której wystąpiło zapalenie opon mózgowych, powikłaniem sepsy mogą być utrzymujące się do końca życia zaburzenia neurologiczne, np. zaburzenia pamięci, zaburzenia emocjonalne, niedosłuch, napady padaczkowe.

PROFILAKTYKA SEPSY

Sepsa jako zespół objawów nie jest zaraźliwa. Zarazić można się wyłącznie patogenem wywołującym zakażenie, jednak nie zawsze musi on u każdej oso-

To jest lek. Dla bezpieczeństwa stosuj go zgodnie z ulotką dołączoną do opakowania. Nie przekraczaj maksymalnej dawki leku. W przypadku wątpliwości skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą.